

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Б.О. Логвиненко, А.В. Андрєєв

**ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ
УМОВАМИ НАВЧАННЯ: ОСНОВНІ АЛГОРИТМИ**

Методичні рекомендації

Дніпро
2018

УДК 351.74
Л 69

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
18.10.2018 р., протокол № 2*

РЕЦЕНЗЕНТИ

Легеза Є.О. – професор кафедри адміністративного та митного права Університету митної справи та фінансів, доктор юридичних наук, доцент;

Опацький Р.М. – інспектор відділу охорони публічного порядку Управління превентивної діяльності ГУНП в Дніпропетровській області, кандидат юридичних наук, майор поліції.

Логвиненко Б.О., Андрєєв А.В.

Л 69 Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання: основні алгоритми: Методичні рекомендації. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 48 с.

Методичні рекомендації призначено для курсантів, слухачів закладів зі специфічними умовами навчання МВС України, поліцейських підрозділів кадрового забезпечення Національної поліції тощо

УДК 351.74

© Логвиненко Б.О., 2018
© Андрєєв А.В., 2018
© ДДУВС, 2018

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Правова регламентація підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання	5
2. Особливості підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання	10
3. Основні етапи та форми підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання	17
4. Типові алгоритми щодо підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання	35
Корисні Інтернет посилання.....	37
Рекомендовані джерела.....	38
Додатки.....	40

ВСТУП

Забезпечення формування правової держави та громадянського суспільства в Україні відводить важливе місце реформуванню Міністерства внутрішніх справ, діяльність якого потребує комплексного вдосконалення та оптимізації. У цьому розрізі неабиякої уваги набувають проблеми розвитку та вдосконалення механізму організаційно-правового забезпечення підготовки професійних кадрів для Національної поліції, наближення їх діяльності до стандартів Європейського Союзу. Одним із перших кроків реалізації людиноцентристської ідеології у правоохоронній системі стало створення Національної поліції. Одночасно із розбудовою нової правоохоронної інституції виникла потреба у перегляді стандартів підготовки професійних кадрів для потреб Національної поліції України.

У контексті відповідних трансформацій, ключовими постулатами мають виступати: зміна ідеології підготовки кадрів для Національної поліції, як персоналу сервісної служби із правоохоронними функціями; ефективність і практична спрямованість навчання у закладах із специфічними умовами навчання; впровадження тренінгових методик навчання в сукупності із наближенням вітчизняних стандартів до засад функціонування поліцейських структур у державах-учасниках Європейського Союзу; інформатизація, стандартизація і поліпшення матеріально-технічного забезпечення навчального процесу. Водночас, нетривалий період існування Національної поліції вимагає пошуку нових стандартів та підходів у підготовці поліцейських, що обумовлено певною нормативною невизначеністю кінцевої моделі освітньої системи у сфері управління МВС України.

Метою представлених методичних рекомендацій є ознайомлення курсантів, слухачів закладів зі специфічними умовами навчання МВС України, поліцейських підрозділів кадрового забезпечення Національної поліції із основними особливостями та алгоритмами підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання.

1. Правова регламентація підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання

У розділі представлено розміщену в нормативних актах різної юридичної природи і сили нормативно-правову основу діяльності вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання (далі – ВНЗСУН) щодо підготовки поліцейських.

Правова основа виступає своєрідним фундаментом (підґрунтям), на якому базується діяльність ВНЗСУН, включаючи ті, що входять до сфери управління МВС України та здійснюють підготовку поліцейських. Відповідним правовим масивом врегульовано як загальні питання функціонування Національної поліції України та відомчих вищих навчальних закладів в Україні, так і окремі організаційні напрямки діяльності зазначених ВНЗ з підготовки кадрів для Національної поліції.

Зважаючи на велику кількість підходів до класифікації нормативно-правових актів, що утворюють правову основу в цілому, пропонується відобразити її у відповідності до юридичної сили акту:

- 1) Конституція України;
- 2) Закони України;
- 3) Міжнародні документи;
- 4) Підзаконні нормативно-правові акти.

Перша категорія представлена єдиним і вищим за юридичною силою правовим джерелом, яким виступає Конституція України. Статтею 53 проголошено право кожного на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам. Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі. Громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства. Конституційні положення охоплюють, серед іншого, підготовку кадрів у ВНЗСУН для потреб Національної поліції. Тобто, відповідне право здобути фах правоохоронця є у кожного громадянина, за виключенням окремих обмежень, що встановлені законами України.

Друга категорія «Законодавство» включає нормативно-правові джерела законодавчого рівня. Відповідні джерела можна умовно поді-

лити на два вектори: а) освітні та б) галузеві.

Перший вектор представлено Законом України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року. Даним Законом встановлені поняття і специфіка ВНЗСУН згідно з якими, вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад із специфічними умовами навчання) є вищим навчальним закладом державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

За другим вектором, Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» від 17 березня 2011 року визначає адміністративно-правовий статус міністерств. Отже, за статтею 6 Закону, міністерство є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом Міністрів України сферах, проведення якої покладено на Кабінет Міністрів України Конституцією та законами України. В досліджуваному питанні ключову роль відведено саме Міністерству внутрішніх справ України.

Національна поліція України належить до системи центральних органів виконавчої влади, причому згідно із статтею 16 зазначеного Закону, для виконання окремих функцій з реалізації державної політики утворюються такі центральні органи виконавчої влади, як служби, агентства, інспекції. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством. В даному випадку, такою посадовою особою виступає Міністр внутрішніх справ України.

Окремі положення, що стосуються підготовки поліцейських у ВНЗСУН України представлені також Законом України «Про Національну поліцію». Даний Закон не включає розгляду організації підготовки цивільних фахівців для потреб служби, закріплюючи лише підготовку атестованого складу поліції.

Цікаво, що відповідно до статті 13 базового поліцейського Закону «Про Національну поліцію, ВНЗСУН не входять до складу загальної си-

стеми поліції. Систему поліції складають: 1) центральний орган управління поліцією; 2) територіальні органи поліції. В свою чергу у складі поліції функціонують: 1) кримінальна поліція; 2) патрульна поліція; 3) органи досудового розслідування; 4) поліція охорони; 5) спеціальна поліція; 6) поліція особливого призначення. Також, у системі поліції можуть утворюватися науково-дослідні установи та установи забезпечення.

В свою чергу, у статтях даного Закону, присвяченим питанням підготовки поліцейських кадрів не розкрито сутність, систему та особливості функціонування відомчих навчальних закладів.

Низку окремих питань з підготовки кадрів для Національної поліції врегульовано Законами України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року, «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 року, «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року, «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 року; «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року; «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року тощо.

У вищеперерахованому законодавстві закріплено окремі положення щодо правового статусу ВНЗСУН, їхньої компетенції щодо розгляду і вирішення звернень громадян, надання доступу до публічної інформації тощо. Наприклад, у згаданому Законі України «Про запобігання корупції», передбачено низку обмежень для поліцейських, спрямованих на запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням.

Третя категорія стосується міжнародних документів. Із входженням України на правах самостійного партнера у світову демократичну спільноту, надзвичайну роль стали відігравати міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані Україною. Так, Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року заклав основні принципи дії міжнародних договорів в Україні. В даному Законі було відображено принципи, «запозичені» із статті 9 Конституції України. Останньою проголошено, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України.

Міжнародні нормативно-правові акти мають важливе значення для правової основи діяльності ВНЗСУН з підготовки кадрів для Національної поліції, адже відображають стандарти і тенденції поліцейської діяльності, що діють, серед іншого, у державах-учасницях ЄС, а отже мають бути враховані Україною в рамках національних програм відомчої освіти атестованих поліцейських кадрів та цивільних фахівців.

Тут слід виокремити міжнародні правові акти, які присвячено за-
садам поліцейської діяльності: Кодекс Організації Об'єднаних Націй
(далі – ООН) Кодекс поведінки службовців органів правопорядку (за-
тверджений резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 34/169 від 17
грудня 1979 року); Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи
№ 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію»; Рекомендація Rec (2001)
10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Євро-
пейський кодекс поліцейської етики» (Ухвалена Комітетом міністрів 19
вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів) та інші. Напри-
клад, у Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979)
«Про Декларацію про поліцію», вказано, що офіцер поліції повинен
отримати ретельну загальну підготовку, професійну підготовку та під-
вищення кваліфікації, а також відповідне навчання з соціальних про-
блем, демократичних свобод, прав людини і, зокрема, Європейської
конвенції з прав людини (частина В «Статус» П.3.).

Четверта категорія правових джерел є найбільш об'ємною групою.
Серед підзаконного нормативно-правового масиву доцільно виокремити
наступні: Постанова Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2015 року № 877
Про затвердження Положення про Національну поліцію»; Постанова
Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2015 року № 878 «Про затвердження
Положення про Міністерство внутрішніх справ України»; Указ Прези-
дента України від 9 грудня 2015 № 691/2015 «Про перелік посад, які
можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах
та організаціях»; Наказ МВС України від 16.02.2016 № 105 «Про за-
твердження Положення про організацію первинної професійної підго-
товки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції»; Наказ
МВС України від 25 листопада 2016 року № 1252 «Про затвердження
Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ Украї-
ни»; Наказ МОН України від 13 жовтня 2016 року «Про затвердження
Умов прийому на навчання до вищих начальних закладів України в
2017 році»; Наказ МВС України від 14 лютого 2008 року № 62; Наказ
МВС України від 25 грудня 2015 року № 1631 «Про організацію добору
(конкурсу) та просування по службі поліцейських»; Наказ МВС України
від 17 листопада 2015 року № 1465 «Про затвердження Інструкції про
порядок проведення атестування поліцейських»; Наказ МВС України
від 16 лютого 2016 року № 105 «Про затвердження Положення про ор-
ганізацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше
прийнято на службу в поліції»; Наказ МВС України від 26 січня 2016
року № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової
підготовки працівників Національної поліції України»; Наказ МВС
України від 03 лютого 2017 року № 89 «Про затвердження Типової фо-

рми контракту про проходження служби в поліції та Порядку укладання контракту про проходження служби в поліції»; Наказ МВС України від 24 грудня 2015 року № 1625 «Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції»; Наказ МВС України від 15 квітня 2016 року № 315 «Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України»; Наказ МВС України від 17 грудня 2015 року № 1583 «Про затвердження Порядку психофізіологічного обстеження кандидатів на службу в поліції та Порядку обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліції».

Як впливає із наведеного вище переліку підзаконних нормативно-правових актів, окремі з них регулюють загальні положення підготовки кадрів для Національної поліції (Положення про МВС України), інші присвячені окремим аспектам кадрової підготовки (приміром, службова підготовка, післядипломна освіта), треті стосуються освітньої діяльності як такої (прийом на навчання до вищих навчальних закладів).

Загалом, можна констатувати, що перелічені вище нормативно-правові акти детально регламентують засади діяльності кадрової роботи в Національній поліції України та державної політики у сфері вищої освіти. Що ж стосується нормативного закріплення підготовки поліцейських у ВНЗСУН, можна відмітити певну фрагментарність і недостатню увагу до цього виду відомчої освітньої діяльності. Не враховано, поміж іншого, сутність і зміст специфічних умов навчання в таких закладах вищої освіти та їх сучасну систему.

Загалом у перерахованих джерелах зосереджені норми, які визначають загальні положення функціонування Національної поліції України як центрального органу виконавчої влади без детального урахування специфіки підготовки поліцейських кадрів у ВНЗСУН. Також, недостатньо конкретизовано діючу систему і специфіку роботи таких закладів вищої освіти.

Особливе місце у правовій регламентації підготовки кадрів для Національної поліції у ВНЗСУН займають відомчі нормативно-правові акти. Останні умовно поділено на три групи: а) відомчі, що приймаються МВС України; б) відомчі, що приймаються МОН України; в) відомчі, що приймаються центральним органом управління Національної поліції України.

В підсумку відмітимо, що:

1) правова основа діяльності Національної поліції України репре-

зентована сучасним нормативно-правовим масивом, в той же час питання діяльності ВНЗСУН визначені у ньому недостатньо повно;

2) на теперішній час система підготовки поліцейських у ВНЗСУН перебуває на етапі становлення і оптимізації, а відтак масив діючих нормативних актів, що має складати її основу є недостатньо ефективним;

3) сама система підготовки поліцейських є застарілою;

4) спеціальна нормативно-правова база, якою визначено діяльність ВНЗСУН щодо підготовки поліцейських характеризується нестабільністю (частими змінами і доповненнями) та відсутністю єдиного джерела, яке б вичерпно окреслило специфіку функціонування ВНЗСУН щодо підготовки поліцейських, їх систему та особливості навчання.

2. Особливості підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання

У даному розділі запропоноване окреслення і визначення особливостей підготовки професійних кадрів для Національної поліції у ВНЗСУН та виробленні пропозиції щодо поліпшення відповідної діяльності.

Розвиток поліцейської освіти в Україні базується на Наказах МВС України від 25 листопада 2016 року № 1252 «Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України» та від 29 січня 2018 року № 51 «Про затвердження Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських».

Основою мережі навчальних закладів є вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання, що належать до сфери управління МВС, та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ, з яких: 7 – здійснюють підготовку фахівців для МВС, Національної поліції України та Державної міграційної служби України; 2 – здійснюють підготовку фахівців для Національної гвардії України; 1 – здійснюють підготовку фахівців для Державної прикордонної служби України; 2 – здійснюють підготовку фахівців для Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Навчальні заклади МВС, що здійснюють підготовку фахівців Національної поліції України, мають особливістю трирівневу систему професійної підготовки поліцейського:

1) перший рівень. Початкова (первинна професійна) підготовка безпосередньо у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання МВС (університет, академія, інститут – далі ВНЗ МВС) та в

навчально-тренувальних центрах (коледжах, училищах), створених на базі Державних установ «Навчальний центр підготовки поліцейських», які підпорядковуються ВНЗ МВС, є їх структурними навчальними підрозділами без статусу окремої юридичної особи, з дотриманням принципу регіонального розташування. В основу підпорядкування навчально-тренувальних центрів ВНЗ МВС покладено дотримання принципу регіонального розміщення, що забезпечує наближеність навчального закладу до замовника, економію коштів на відрядження слухачів для післядипломної освіти тощо.

2) другий рівень. Підготовка у ВНЗ МВС, яка здійснюватиметься за адаптованими, у разі потреби, до першого рівня навчальними програмами підготовки фахівців освітніх ступенів молодшого бакалавра та бакалавра, з відрядженням, за підсумками державного атестування, до комплектуючих органів для призначення на посади середнього складу поліції в підрозділах слідства, кримінальної поліції, превентивної служби тощо. На цьому ж рівні здійснюватиметься підготовка фахівців освітнього ступеня магістра, а також підготовка науково-педагогічних кадрів наукових ступенів доктор філософії та доктор наук, з призначенням на посади наукового та науково-педагогічного складу ВНЗ МВС. Набір на навчання проводитиметься на умовах конкурсу на основі повної загальної середньої освіти, вищої неюридичної освіти освітнього ступеня бакалавра, а також на базі здобутої на першому рівні кваліфікації «поліцейський» (при наявності позитивної характеристики та бажання працювати на посадах середнього начальницького складу).

3) третій рівень. Підготовка (перепідготовка, підвищення кваліфікації) керівного складу відповідно до навчальних програм за управлінським спрямуванням (управління та адміністрування тощо) протягом 3 місяців. Така підготовка буде здійснюватися в Національній академії внутрішніх справ. Набір на навчання проводитиметься на умовах конкурсу на базі освітнього ступеня магістра. До участі в конкурсі допускатимуться особи середнього складу поліції, які за період безперервної служби позитивно себе зарекомендували та виявили бажання працювати на керівних посадах (зараховані до кадрового резерву).

В цілому дана Концепція не позбавлена суттєвих недоліків, так у її змісті не визначено напрями підготовки та спеціальності за якими буде здійснюватись навчання. Не отримала належної уваги й підготовка цивільних фахівців для потреб поліції, приміром, експертів. Дещо алогічною у змісті Концепції вбачається теза про «створення Академії поліції у складі вищих навчальних закладів МВС, які акумулюють весь комплекс професійної підготовки поліцейського: початкову підготовку, фахову освіту та підвищення кваліфікації». На противагу закріпленого На-

казом, галузевий Закон України «Про вищу освіту» статтею 33 чітко передбачає, що основними структурними підрозділами вищого навчального закладу є факультети, кафедри, бібліотека. Створення академії в складі академії або університету не передбачено, що не дозволяє належним чином визначити статус таких підрозділів у майбутньому. До того ж, як можна називати «академією» установу, що нею фактично не являється. Слід також звернути увагу на те, що у Концепції фрагментарно розкрито особливості підготовки поліцейських у ВНЗСУН.

Згаданий вище Закон України «Про вищу освіту» у частині 4 статті 13 «Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади» закріплює, що державні органи, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання, мають право своїми актами встановлювати особливі вимоги до: 1) управління відповідним вищим навчальним закладом із специфічними умовами навчання; 2) діяльності та повноважень вченої ради; 3) кандидатів на посади керівників відповідних вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, їх структурних підрозділів та порядку їх призначення; 4) практичної підготовки осіб, які навчаються у відповідних навчальних закладах із специфічними умовами навчання; 5) порядку заміщення вакантних посад командування і науково-педагогічних працівників; 6) реалізації прав і обов'язків наукових і науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; 7) порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; 8) підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі відповідних вищих навчальних закладів.

Перераховані особливості можна вважати специфічними умовами, проте вони переважно стосуються організаційно-управлінських питань, а не організації навчального процесу в таких закладах.

До особливостей підготовки поліцейських у ВНЗСУН пропонується віднести наступні: а) у ВНЗСУН готуються саме поліцейські кадри (атестований склад поліції), тоді як цивільний персонал Національної поліції та взагалі МВС України не виступає предметом державного (відомчого) замовлення; б) поліцейські кадри для навчання у ВНЗСУН формуються з осіб, які вперше вступили на службу в поліцію, переатестованих осіб з числа колишніх співробітників ОВС України, осіб молодшого та середнього складу поліції та не мають вищої освіти або мають її на рівні бакалавра/спеціаліста; в) для вступників на денну форму на-

вчання обов'язковим є проходження медичного огляду, який здійснюється штатними військово-лікарськими комісіями МВС України.

Підготовку кадрів для Національної поліції ВНЗСУН пропонується визначити як цілеспрямовану багатоступеневу діяльність, що здійснюється суб'єктами владних повноважень (МВС України МОН України та Національною поліцією) на підставі та в межах визначених законодавством, яка спрямована на забезпечення штатної чисельності Національної поліції.

Можна зробити висновок, що специфічні умови навчання мають кореспондуватися з перерахованими особливостями і встановлюються МВС України. В той же час специфічні вимоги мають відображати конкретну специфіку навчального процесу в таких закладах (приміром, тренінги). Натомість, сьогодні можна впевнено казати про розпорошеність специфіки навчання у ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських. Для прикладу, реалізація і суворість казарменого режиму, особливостей стройової підготовки, спортивного навантаження – все це істотно відрізняється у вищих навчальних закладах, хоча вони й мають складати єдину систему.

Специфічні умови навчання пропонується поділити на три блоки: перший – умови вступу до ВНЗСУН; другий – умови навчання у ВНЗСУН; третій – умови закінчення ВНЗСУН та подальшої діяльності.

Вступ до ВНЗСУН характеризується наявністю певних умов за державним замовленням, які висувуються до абітурієнтів. Оформлення на навчання за державним замовлення здійснюється територіальними органами (підрозділами) Національної поліції України за місцем проживання кандидата. У зв'язку з цим вступникам необхідно звернутися у відповідний підрозділ поліції та надати паспорт, військовий квиток або посвідчення про приписку до призовної дільниці (для осіб чоловічої статі). Там же заповнити анкету, автобіографію потрібно отримати направлення для проходження військово-лікарської комісії, та пройти перевірку рівня фізичної підготовленості. В підсумку оформлена особова справа буде направлена до навчального закладу.

Таким чином, можна вести мову про медичний критерій відбору, що здійснюється військово-лікарськими комісіями МВС України (проведення психофізіологічного огляду) та критерій певного рівня фізичного розвитку кандидата на вступ до ВНЗСУН, який проводиться територіальними підрозділами поліції.

На додачу до подання сертифікатів ЗНО, пакету документів та перерахованих вище умов, у 2017 році МВС України було запроваджено творчий конкурс. Творчий конкурс із кандидатами на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями: 081 «Право», 262 «Право-

охоронна діяльність», проводиться на підставі Рекомендованого переліку питань та ситуаційних завдань для проведення творчого конкурсу при вступі до вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, що погоджується з Національною поліцією України, затверджується керівництвом МВС України та розміщується на офіційних веб-сайтах закладів. Отже, при вступі до ВНЗСУН абітурієнт на додачу до проходження зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти, медико-психологічного та фізичного критеріїв відбору, отримує додаткове випробування, затверджене «рекомендаціями». Даний конкурс передбачає виконання вступником екзаменаційної роботи, яка складається з двох блоків питань Рекомендованого переліку та ситуаційних завдань, що формуються за таким принципом: перший блок «Майбутня професія – поліцейський» – із Рекомендованого переліку питань щодо основних завдань, принципів функціонування, структури Національної поліції України; другий блок «Основи права»; ситуаційні завдання з «Основ правознавства».

Мета проведення творчого конкурсу полягає у визначенні рівня професійної компетентності, спроможності вступника до нестандартного мислення та виявлення його реальної мотивації і професійної орієнтації, особистісних здібностей, що дозволяють успішно оволодіти навичками, яких потребує професійна діяльність за обраною спеціальністю. В свою чергу, завданням проведення творчого конкурсу є: виявленні ступеню усвідомлення майбутньої професії вступника та його професійного самовизначення; оцінка загального культурного рівня вступника; визначення вміння вступника орієнтуватися в сучасних реаліях суспільства; оцінка рівня аналітичних здібностей вступника, можливість мислити нестандартно та швидко приймати рішення для виконання професійних завдань; визначення рівня підготовленості вступника, вміння чітко формулювати думки і стилістично грамотно їх викладати.

Отже, на етапі вступу до ВНЗСУН можна вести мову про три специфічні умови: медичну, фізичну та професійну (творчий конкурс на предмет готовності служити в поліції).

Що стосується умов навчання у ВНЗСУН, можна зауважити наступне.

По-перше, це прийняття присяги особою, яка вступає на службу до поліції відповідно до статті 64 Закону України «Про Національну поліцію» (вступивши на навчання у ВНЗСУН) та отримання первинного спеціального звання поліції у відповідності до вимог статті 81 наведеного Закону. Тобто, поряд із статусом особи, яка навчається у вищому навчальному закладі, особа отримує спеціальне звання поліції та складає присягу поліцейського. Зауважимо, що це стосується осіб, які вперше

вступили до лав Національної поліції України (курсантів).

По-друге, вимоги до службової дисципліни, обов'язки стосовно її дотримання, види заохочень та дисциплінарних стягнень, порядок і права начальників щодо їх застосування, а також порядок оскарження дисциплінарних стягнень під час навчання у ВНЗСУН, врегульовані Законом України «Про Дисциплінарний статут ОВС України» від 22.02.2006 (до вступу в дію Дисциплінарного статуту Національної поліції).

По-третє, у кожному ВНЗСУН діє власна система організації служби, відповідно до якої перемінний особовий склад (курсанти, слухачі) можуть залучатися до несення служби у добових нарядах та господарських робіт. До сьогодні немає чіткої картини та єдиного бачення доцільності і меж залучення перемінного складу до відповідної службової діяльності, думки фахівців істотно різняться. Відповідно, система добових нарядів будується за виходячи із положень Закону України від 24.03.1999 «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України». Натомість, як впливає із вступу до Статуту, його дія поширюється на Державну прикордонну службу України, Службу безпеки України, Національну гвардію України та на інші військові формування, створені відповідно до законів України, Державну спеціальну службу транспорту, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, але не на Національну поліцію.

Необхідною і своєчасною сьогодні є розробка і запровадження єдиної моделі службової діяльності для внутрішньоорганізаційного забезпечення функціонування ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських. Несення служби має виступати додатковим обов'язком, а не перешкодою для здобуття професійних знань.

Стосовно умов закінчення ВНЗСУН та подальшої діяльності, у таких закладах діє особливий порядок призначення на посаду для подальшого проходження служби. У відповідності до частин 3-5 статті 74 «Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання», розподіл випускників вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, які навчаються на денній формі навчання за державним замовленням, здійснюється комісіями з персонального розподілу з урахуванням інтересів служби відповідно до набутої випускником кваліфікації, спеціальності та спеціалізації. Особи, які навчаються за державним замовленням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, у разі дострокового розірвання контракту про здобуття освіти з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в поліції на підставі підпунктів 2, 4 частини першої статті 77 цього Закону, а також поліцейські, звільнені зі служби в полі-

ції протягом трьох років після закінчення вищезазначених навчальних закладів з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в поліції на підставі підпунктів 2, 4 частини першої статті 77 цього Закону, відшкодовують Міністерству внутрішніх справ України витрати, пов'язані з їх утриманням у вищому навчальному закладі, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. У разі відмови від добровільного відшкодування витрат, зазначених у частині четвертій цієї статті, таке відшкодування здійснюється в судовому порядку.

Наведене кореспондується із пунктом 4) частини 2 статті 13 «Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади» Закону України «Про вищу освіту» про те, що державні органи, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади: сприяють працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління, здійснюють розподіл випускників вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання) для подальшого проходження служби та надають випускникам інших вищих навчальних закладів інформацію про наявність вакансій у складі юридичних осіб незалежно від форми власності та підпорядкування для можливого працевлаштування.

Також, відповідно до частин 1 та 3 статті 64 «Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів», можна спостерігати відмінність у працевлаштуванні. Так, випускники вищих навчальних закладів вільні у виборі місця роботи, крім випадків, передбачених цим Законом. Вищі навчальні заклади не зобов'язані здійснювати працевлаштування випускників. В свою чергу, випускники вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання), військових інститутів як підрозділів вищих навчальних закладів з числа військовослужбовців (осіб начальницького складу) направляються для подальшого проходження служби відповідно до законодавства.

Таким чином, специфічними умовами навчання можна вважати особливі вимоги, що встановлюються державними органами, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та стосуються певних обмежень і привілеїв на всіх етапах навчання (вступ, навчальний процес та випуск).

До складових специфічних умов ВНЗСУН, які здійснюють підготовку кадрів для Національної поліції (поліцейських), включено:

1. Відповідний рівень психічного і фізичного здоров'я (перевірка стану здоров'я ВЛК, щорічні медичні профілактичні огляди);
2. Визначений рівень спортивної підготовки (залежно від групи здоров'я та форми навчання);

3. Професійна мотивація (налаштованість на службу в поліції, творчий конкурс, співбесіда);
4. Забезпечення внутрішньоорганізаційних потреб вищого навчального закладу (несення служби у формі добових нарядів та господарських робіт);
5. Особливі умови проживання та організації навчального процесу (казармений режим, табірний збір, навчальні збори та стрільби);
6. Особливий статус перемінного складу (курсантів, слухачів);
7. Особливий порядок розподілу і направлення для подальшого проходження служби в органах Національної поліції (призначення на посаду після завершення навчання і попереднього розподілу).

3. Основні етапи та форми підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання

Розглянувши в межах попереднього розділу сутність і зміст специфічних умов навчання у ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських та належать до сфери управління МВС України, варто зосередити увагу на самому процесі підготовки поліцейських кадрів.

Підготовку кадрів пропонуємо розглянути у двох аспектах. Як унітарну за змістом діяльність, що полягає у процесі прийому-передачі знань умінь та навичок для подальшої роботи за фахом та як складний процес, що здійснюється у відношенні певних осіб, певними суб'єктами на різних рівнях та в різний спосіб.

Звертаючись до Закону України «Про Національну поліцію» можна переконатись, що «підготовка» в тексті Закону переважно вживається у прив'язці до навчання поліцейського (контракт, атестація, рівень фізичних здібностей, освітній рівень тощо). Також у статті 72 «Професійне навчання поліцейських» вказаного Закону містяться складові професійного навчання поліцейських, яке складається з:

- 1) первинної професійної підготовки;
- 2) підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання;
- 3) післядипломної освіти;
- 4) службової підготовки – системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності.

З урахуванням законодавчих положень та керуючись відомчим

нормативно-правовим масивом, пропонуємо виділити наступні етапи підготовки поліцейських кадрів ВНЗСУН:

- а) підготовчий (добір);
- б) вступний (вступ);
- в) навчальний;
- г) післядипломний (перепідготовка, підвищення кваліфікації);
- г) поточний (службова підготовка).

Нижче пропонується детально розглянути кожен з умовно визначених нами етапів підготовки поліцейських у ВНЗСУН.

Підготовчий етап (добір). Даний етап охоплює профорієнтаційну роботу, вимоги до кандидатів та організацію добору на навчання.

Профорієнтаційна підготовка регламентується Конвенцією про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів від 23.06.1975 № 142, Постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Ради з питань професійної орієнтації населення» від 21 січня 2009 року № 28, Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Концепції державної системи професійної орієнтації населення» від 17 вересня 2008 року № 842, Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації» від 27 січня 2010 року № 150-р.

Відповідно до ст. 3 Конвенції про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів № 142 кожний член Організації поступово розширює свої системи професійної орієнтації і системи професійної інформації щодо зайнятості з метою забезпечення того, щоб всебічна інформація та якомога ширша орієнтація були доступні дітям, молодим людям і дорослим, враховуючи відповідні програми для осіб з фізичними й розумовими вадами.

В.В. Посметний доволі вдало визначає поняття професійного відбору кандидатів на службу як систему взаємопов'язаних, цілеспрямованих, нормативно визначених організаційно-управлінських, соціально-економічних, медико-біологічних та психологічно-педагогічних заходів щодо визначення наявних потенційних особистих, ділових і моральних якостей кандидатів на зайняття вакантних посад або навчання у відомчих навчальних закладах, необхідних для високоякісного виконання у подальшому правоохоронних функціональних обов'язків.

У перелік вимог до кандидатів слід включити рівень освіти, віку, відповідний стан психічного і фізичного здоров'я. Так, вимоги до рівня освіти та віку кандидатів на навчання визначені розділом II Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють

підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України, затвердженого наказом МВС України від 15 квітня 2016 року № 315.

Відповідно до раніше здобутого ступеня, освітньо-кваліфікаційного рівня, фахової спрямованості та специфіки підготовки фахівців для МВС та Національної поліції України приймаються:

1) на денну форму навчання за державним замовленням: особи, які мають повну загальну середню освіту, віком від 17 років; особи молодшого складу поліції, які мають повну загальну середню освіту; особи молодшого та середнього складу поліції, які мають вищу юридичну освіту освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (ступінь молодшого бакалавра); особи середнього складу поліції, які мають ступінь бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста); особи середнього складу поліції, які мають вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, стаж керівника структурного підрозділу органу поліції не менше 1 року; особи, які мають профільну вищу освіту не нижче ступеня бакалавра (для МВС); особи середнього складу поліції та цивільні особи, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, що належать до сфери управління МВС, які мають ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста);

2) на заочну форму навчання за державним замовленням: особи, які мають спеціальні звання молодшого складу поліції та повну загальну середню освіту; особи, які мають спеціальні звання молодшого та середнього складу поліції, а також ступінь молодшого бакалавра або освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста за спорідненою спеціальністю; особи, які мають спеціальні звання середнього складу поліції та ступінь бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста); особи середнього складу поліції, які мають вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, стаж керівника структурного підрозділу органу поліції не менше 1 року; особи середнього складу поліції та цивільні особи, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях, що належать до сфери управління МВС, які мають ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) (освітньо-кваліфікаційні рівні сьогодні замінені поняттям освітніх, освітньо-наукових та наукових рівнів, що необхідно відобразити у змісті даного порядку).

Добір кандидатів на навчання буде розглянутий у відповідності до положень розділу III Порядку, але із акцентом на підготовці поліцейських кадрів. Отже, первинний добір кандидатів у поліцейські проводиться територіальними (практичними) органами і підрозділами Національної поліції України у взаємодії із приймальними комісіями ВНЗСУН.

Абітурієнт має відносну свободу вибору, так як він обмежений ВНЗСУН, які входять до сфери управління МВС України. Важливо наголосити на роздільній відповідальності за якість у доборі потенціальних кадрів. На кожному етапі переміщення справи кандидата відповідальною є особа – керівник відповідного напрямку. Приміром, на момент проходження обстеження військово-лікарською комісією (далі – ВЛК) та психофізіологічного обстеження, за точність і повноту інформації та результати медичного обстеження відповідає керівник ВЛК.

Іншим прикладом розподілу обов'язків між уповноваженими суб'єктами є те, що особові (навчальні) справи кандидатів першочергово оформлюються у практичних органах і підрозділах поліції, тоді як в подальшому ВНЗСУН формують особову (навчальну) справу абітурієнта, який визначився із бажаним місцем навчання. Недоліком цього процесу є те, що відповідні справи тривалий час надсилаються від Національної поліції (територіальні органи) до МВС (навчальні заклади) і навпаки.

Важливо, що документи, які подають кандидати на навчання для формування особових (навчальних справ) обробляються відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 [38].

Зауважимо, що до особової справи кандидата на навчання додаються різні документи, приміром, для Національної поліції – типова форма № П-2).

Загалом процедура формування навчальної справи (які процедура переведення на інше місце служби, на іншу посаду тощо) лишається переобтяженою вагомих пакетом документів, які змушений готувати, оформлювати, підписувати і заповнювати сам кандидат на навчання. Все це справляє негативний ефект зайвою бюрократизацією процедури. У випадку із кандидатами на здобуття освітньо-наукового та наукового рівнів (ад'юнктура/докторантура), особи також вимушені подавати значний обсяг документів у суворій відповідності до переліку.

Важливо, що під час вивчення кандидатів на навчання забороняється проводити будь-які перевірки рівня їх підготовки. Також, при прийнятті на навчання осіб, які подають документ про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти, обов'язковою є процедура визнання і встановлення його еквівалентності, що здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Деякі питання визнання в Україні іноземних документів про освіту» від 05 травня 2015 року № 504. Контроль за проведенням вступної кампанії до ВНЗСУН здійснюється Управлінням професійної освіти та науки Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності Міністерства внутрішніх справ України.

Що стосується критеріїв медичної і психічної відповідності службі у поліції кандидата, то особи, які вступають до ВНЗСУН на денну форму навчання, проходять медичний огляд, який здійснюється штатними ВЛК. У разі виникнення сумнівів щодо висновку про придатність до служби за медичними показниками за рішенням приймальної комісії кандидат направляється на ВЛК для додаткового обстеження за місцем дислокації ВНЗСУН або до тимчасово створених ВЛК ВНЗСУН.

Зазначені аспекти підготовки кадрів для Національної поліції врегульовано наказами МВС України від 17 грудня 2015 № 1583 «Про затвердження Порядку психофізіологічного обстеження кандидатів на службу в поліції та Порядку обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліції» та від 03 квітня 2017 року № 285 «Про затвердження Положення про діяльність медичної (військово-лікарської) комісії МВС».

Зокрема, наказ МВС України від 17 грудня 2015 № 1583 прийнято відповідно до статті 50 Закону України «Про Національну поліцію» та з метою належної організації проведення психофізіологічного обстеження, обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліцію.

Професійний психофізіологічний відбір (психофізіологічне обстеження) кандидатів на службу в Національну поліцію України здійснюється лікарями-психофізіологами (лікарями з функціональної діагностики) закладів охорони здоров'я МВС України.

Обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліцію (первинний профілактичний наркологічний огляд) проводиться відповідно до Закону України «Про психіатричну допомогу», статті 50 Закону України «Про Національну поліцію», постанови Кабінету Міністрів України від 06 листопада 1997 року № 1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення» та наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 листопада 1997 року № 339 «Про вдосконалення системи профілактичних протиалкогольних та протинаркотичних заходів та обов'язкових профілактичних наркологічних оглядів..

Первинний профілактичний наркологічний огляд кандидатів на службу в поліції в закладах охорони здоров'я МВС України проводиться з урахуванням сертифіката (форма 140/о), затвердженого згаданою вище постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 1997 року № 1238 «Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення», виданого наркологічним закладом за місцем постійного проживання кандидата.

У випадку, коли данні проведеного огляду та/або аналізів свідчать

про можливу наявність у потенціального службовця поліції відхилень у поведінці та психіці, спровоковану вживанням заборонених речовин, медичними працівниками проводиться поглиблене обстеження (часто пов'язане із перебуванням на стаціонарі). Поширеною практикою є використання тест-систем для оперативної фіксації випадків наркотичного сп'яніння. Нормативно, підтвердження первинних висновків про виявлення ознак наркологічного захворювання у особи-кандидата є підставою для направлення на додаткове обстеження до психіатричного закладу МОЗ України. Фактично ж, це унеможлиблює подальший процес вступу на навчання і така особа не є бажаною як поліцейський.

Результати обстежень з використанням тест-систем для експрес-діагностики стану алкогольного (наркотичного) сп'яніння та результати додаткового обстеження у психіатричному закладі МОЗ України враховуються лікарем-психіатром при прийнятті рішення щодо придатності кандидата до служби в поліції.

Що стосується ВЛК МВС України, то першим з їх основних завдань є визначення за станом здоров'я, фізичного розвитку, а для окремих видів службової діяльності – за індивідуальними психофізіологічними особливостями, придатності кандидатів до служби в поліції, кандидатів до вступу до ВНЗСУН, здобувачів вищої освіти навчальних закладів, придатності поліцейських до подальшої служби при переміщенні по службі, проходження служби у відрядженні за кордоном.

На попередньому етапі підготовки кадрів для Національної поліції, особи, які виявили бажання навчатися у ВНЗСУН мають відповідати вимогам щодо рівня фізичного і психічного здоров'я, а також не підпадати під обмеження, встановлені Законами України «Про вищу освіту» та «Про Національну поліцію».

Вступний етап (вступ). Концепцією реформування освіти в МВС України передбачено, що набір на навчання проводитиметься на умовах конкурсу на основі повної загальної середньої освіти, вищої неюридичної освіти освітнього ступеня бакалавра (з проходженням курсу первинної професійної підготовки поліцейського протягом 3 - 4 місяців), а також на базі здобутої на першому рівні кваліфікації «поліцейський» (при наявності позитивної характеристики та бажання працювати на посадах середнього начальницького складу). Добір кандидатів на навчання та службу в поліцію здійснюватиметься прозоро з орієнтацією на їх компетенції. Нововведення передбачають запровадження мовного та щодо визначення базових здібностей тестування; групового вирішення завдань та структурованого інтерв'ю; а також змісту тесту фізичних здібностей. Отримавши свідоцтво з рейтинговою оцінкою, особа може взяти участь у конкурсі на навчання та подальшу роботу в поліції.

Організація і проведення конкурсу детально розкриті у розділі IV Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для МВС, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України.

Приймальні комісії ВНЗ допускають до участі в конкурсі для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра вступників на основі повної загальної середньої освіти, які подають сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання з двох загальноосвітніх предметів не нижче встановленої правилами прийому до ВНЗ мінімальної кількості балів.

Для вступників на денну форму навчання для здобуття ступеня бакалавра замість одного із конкурсних предметів проводиться конкурс фізичних здібностей.

Акцентуємо увагу, що Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України затверджено наказом МВС України від 09 лютого 2016 року № 90.

Для вступників на денну форму навчання для здобуття ступеня бакалавра замість одного із конкурсних предметів проводиться творчий конкурс. Підкреслимо, що хоча ВНЗСУН наділені певною автономією, МВС України розроблено методичні рекомендації з проведення творчого конкурсу у ВНЗСУН. Професійний психологічний відбір оцінюється як «пройшов професійний психологічний відбір» або «не пройшов професійний психологічний відбір». Максимальна оцінка індивідуальних психологічних якостей становить 70 балів. Вступники, у яких за результатами тестування індивідуальних психологічних якостей виявлена нервово-психічна нестійкість, а також ті, які набрали менше 50 % максимальної кількості балів (менше 35 балів), вважаються такими, що не пройшли професійний психологічний відбір, і з числа кандидатів для вступу відраховуються та до подальшого складання вступних випробувань не допускаються.

За результатами заключного медичного огляду кожного вступника виноситься постанова «придатний» або «непридатний» за станом здоров'я до навчання. ВНЗСУН самостійно визначає мінімальне значення кількості балів сертифікатів із загальноосвітніх предметів (результатів вступних іспитів), з яких вступник допускається до участі в конкурсі.

При вступі на навчання на основі повної загальної середньої освіти подання сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання є обов'язковим, крім таких випадків, коли діють спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти на

основі повної загальної середньої освіти (пункт 11 розділу IV Порядку): а) визнані інвалідами війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (для потреб МВС); б) яким Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надане право на прийом без екзаменів до державних вищих навчальних закладів за результатами співбесіди; в) особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати навчальний заклад (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення) (для потреб МВС); г) яких законом визнано учасниками бойових дій та які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, у тому числі ті, які проходять військову службу (крім військовослужбовців строкової служби) в порядку, визначеному відповідними положеннями про проходження військової служби громадянами України; г) діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа; д) у яких є захворювання, зазначені у Переліку захворювань, що можуть бути перешкодою для проходження громадянами зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 25 лютого 2008 року № 124/95 [116] (для потреб МВС); е) звільнені з військової служби (у тому числі демобілізовані) після 30 листопада 2016 року; є) громадяни України, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення) або які переселилися з неї після 01 січня 2017 року; ж) громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї після 01 січня 2017 року; з) які проходять військову службу (крім військовослужбовців строкової служби) в порядку, визначеному відповідними положеннями про проходження військової служби громадянами України; и) поліцейські; і) військовослужбовці Національної гвардії України, Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які проходять військову строкову службу або військову службу за контрактом (при вступі до ВНЗ, які здійснюють підготовку військовослужбовців Національної гвардії України). Зазначені вище категорії осіб подають документи, що засвідчують їх право на складання вступних іспитів у ВНЗСУН.

Цікаво, що хоча у порядку згадуються особливості підготовки фахівців для потреб МВС, в реаліях сьогодення, цивільні фахівці для потреб Міністерства не проходять підготовку у більшості ВНЗСУН.

Абітурієнти, що вступають до ВНЗСУН на базі повної загальної середньої освіти проходять конкурс сертифікатів зовнішнього незалеж-

ного оцінювання за трьома предметами, причому третьою складовою конкурсу є саме творчий конкурс. Представникам заочної форми навчання дозволяється вільний вибір третього предмету із визначеного переліку.

Важливо, що приймальні комісії ВНЗСУН нараховують до балів сертифікатів ЗНО додаткові бали за закінчення довузівської підготовки в разі успішного закінчення таких курсів та бали за успішне навчання (переможці олімпіад, номінанти науково-дослідницьких конкурсів Малої академії наук).

Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня), звільняється від вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результату вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Вступаючи на навчання за освітньо-науковим рівнем освіти (доктор філософії) особа складає вступний екзамен із спеціальності та екзамен з іноземної мови на рівні B2 або аналогічного. Для абітурієнтів, які мають відповідні сертифікат складення вступного екзамену з іноземної мови не проводиться.

Зауважимо, що відповідні програми вступних випробувань розробляються і затверджуються ВНЗСУН (за погодженням з МВС України) не пізніше ніж за три місяці до початку прийому документів. Інформація щодо програм фахових випробувань оприлюднюється на веб-сайтах ВНЗСУН та інформаційних стендах приймальної комісії.

Особи, які без поважних причин не з'явилися на вступні випробування у визначений розкладом час, особи, знання яких було оцінено балами нижче встановленого правилами прийому до ВНЗ мінімального рівня, які вибули за результатами творчого конкурсу (професійного психологічного відбору для Національної гвардії України), а також особи, які забрали документи після дати закінчення прийому документів, до участі в наступних вступних випробуваннях та в конкурсному відборі не допускаються.

Організація конкурсу та послідовність проведення вступних іспитів, творчий конкурс визначаються приймальною комісією ВНЗСУН. Перескладання вступних іспитів, повторне проведення творчого конкурсу та професійного психологічного відбору не дозволяються. Апеляції щодо результатів вступних випробувань розглядає апеляційна комісія ВНЗСУН, положення та персональний склад якої затверджуються наказом ВНЗ.

Що стосується зарахування на навчання (розділ V Порядку), прийом до ВНЗСУН здійснюється за конкурсом з урахуванням сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання або результатів вступних іспитів, а також балів творчого конкурсу.

На навчання за результатами творчого конкурсу та професійного психологічного відбору при поданні в установлені строки оригінала сертифіката(ів) зовнішнього незалежного оцінювання (одержанні відповідної кількості балів на вступних іспитах, що проводить ВНЗ) не нижче встановленої правилами прийому до ВНЗ мінімальної кількості балів та інших документів, які засвідчують спеціальні умови на здобуття вищої освіти за державним замовленням зараховуються:

1. особи, визнані інвалідами війни відповідно до пунктів 10-14 статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (для потреб МВС) [114];

2. особи, яким відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надано право на прийом без екзаменів до державних вищих навчальних закладів за результатами співбесіди;

3. особи, яких законом визнано учасниками бойових дій та які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь у антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, у тому числі ті, які проходять військову службу (крім військовослужбовців строкової служби) в порядку, визначеному відповідними положеннями про проходження військової служби громадянами України;

4. особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати навчальний заклад (за рекомендацією органів охорони здоров'я та соціального захисту населення) (для потреб МВС);

5. діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, особи з їх числа;

6. особи, у яких є захворювання, зазначені у Переліку захворювань, що можуть бути перешкодою для проходження громадянами зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 25 лютого 2008 року № 124/95, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 07 березня 2008 року за № 189/14880 (для потреб МВС);

7. діти, батьки (один із батьків, усиновлювачів) яких загинули під час участі в антитерористичній операції, захищаючи незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних у районах проведення антитерористичної операції;

8. діти учасників бойових дій на території інших держав, які за-

гинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час воєнних дій та конфліктів на територіях інших держав, а також внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на території інших держав під час цих дій та конфліктів;

9. особи, у яких один з батьків (усиновлювачів) був військовослужбовцем, який загинув чи визнаний судом безвісно відсутньою особою при виконанні ним обов'язків військової служби;

10. шахтарі, які мають стаж підземної роботи не менше ніж три роки, а також протягом трьох років після здобуття повної загальної середньої освіти особи, батьки яких є шахтарями та мають стаж підземної роботи не менше ніж 15 років або загинули в результаті нещасного випадку на виробництві чи стали інвалідами I або II групи;

11. діти працівників ОВС, які загинули, померли, стали інвалідами I групи чи визнані судом безвісно відсутніми особами під час виконання службових обов'язків (у тому числі інвалідність яких пов'язана з участю в ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС), відповідно до Указу Президента України від 17 березня 1998 року № 197 «Про деякі заходи щодо державної підтримки сімей з неповнолітніми дітьми працівників органів внутрішніх справ, які загинули під час виконання службових обов'язків»;

12. громадяни України, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення) або які переселилися з неї після 01 січня 2017 року;

13. громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї після 01 січня 2017 року;

14. особи, яким відповідно до статті 103 Закону України «Про Національну поліцію» надано таке право.

При вступі до ВНЗСУН для здобуття вищої освіти на основі загальної середньої освіти, приймальна комісія закладу перевіряє підстави щодо спеціальних умов участі в конкурсному відборі та умов на здобуття вищої освіти за державним замовленням. Рейтинговий список вступників формується за категоріями у визначеній послідовності та градаціями (зарахування за результатами співбесіди, вступ, за спеціальними умовами для здобуття вищої освіти за державним замовленням, вступ на загальних засадах). У рейтингу зазначаються відомості про ПІБ абітурієнта, конкурсний бал, підстави для зарахування за співбесідою, вступних випробувань).

Усі питання, пов'язані із вступом до ВНЗСУН мають вирішуватись приймальною комісією закладу на її засіданнях. Відповідні рішення оприлюднюються на інформаційних стендах приймальної комісії і на офіційному веб-ресурсі ВНЗСУН не пізніше як наступної доби від дати

прийняття. Подання вступником недостовірних персональних даних, недостовірних відомостей про наявність спеціальних умов на здобуття вищої освіти за державним замовленням, про здобуту раніше освіти, про участь в олімпіадах та конкурсах-захистах Малої академії наук України, про проходження зовнішнього незалежного оцінювання є підставою для скасування наказу в частині щодо його зарахування.

Строки проведення відповідних процедур зарахування вступників на денну форму навчання на основі повної загальної середньої освіти визначаються Умовами прийому до вищих навчальних закладів України та правилами прийому до ВНЗ.

Приймальні комісії ВНЗСУН приймають рішення про зарахування на навчання до закладу лише в межах обсягу державного замовлення та ліцензованого обсягу прийому у відповідності до спеціальностей. Особи, які вступили до ВНЗСУН та за власним бажанням, або з інших причин не бажають приступати до навчання можуть бути відраховані. Причому на вакантні місця після видання наказу про їх звільнення може бути проведено додатковий конкурс для абітурієнтів, які не потрапили у первинний рейтинг.

Важливо відмітити, що особи з числа службовців МВС України, поліцейських та військовослужбовців, які направлені до ВНЗСУН для складання вступних іспитів на денну форму навчання, не звільняються з посад до видання наказу про зарахування. Керуючись рішенням приймальної комісії, керівництво ВНЗСУН видає наказ про зарахування вступників курсантами та слухачами на здобуття певних ступенів вищої освіти (бакалавр, магістр, доктора філософії, доктор наук). Цікаво, що витяги з наказу про зарахування діючих поліцейських курсантами, слухачами денної форми навчання надсилаються до МВС України. Останнє узагальнює таку інформацію та надсилає витяги з наказів про зарахування поліцейських курсантами, слухачами денної форми навчання до апарату Національної поліції. Вже із Національної поліції такі витяги із наказів про зарахування направляються до територіальних органів поліції. Такими чином, незважаючи на те, що ВНЗСУН фактично здійснюють підготовку кадрів для Національної поліції, інформація про вступників має доволі складну систему обігу від ВНЗ до практичного підрозділу. Цілком доцільно і просто було б інформувати територіальні підрозділи, з яких на денну форму навчання у ВНЗСУН вступили діючі поліцейські листами на адресу ГУНП в областях, які б надсилалися ВНЗ безпосередньо.

Майбутні поліцейські денної форми навчання мають пройти первинну підготовку у формі табірною збору. Особи, які без поважних причин не приступили до занять протягом 10 календарних днів від дня

їх початку, враховуючи тих, які не пройшли табірний збір, відраховуються з ВНЗСУН, про що надсилається відповідна інформація до органів і підрозділів, звідки направлявся здобувач вищої освіти. Вакантні місця, при цьому, можуть бути заміщені внаслідок проведення додаткового конкурсу (зазвичай, серед осіб з вищими балами, які не потрапили у первинний рейтинг).

Навчальний етап представляє собою процес безпосереднього навчання у ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських без врахування рівня підготовки, адже і первинна професійна підготовка поліцейського, і проходження підготовки у докторантурі проходить у ВНЗСУН.

Слід відмітити, що первинна професійна підготовка закріплена статтею 73 Закону України «Про Національну поліцію». Так, поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліції, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку за відповідними навчальними програмами (планами), затвердженими Міністерством внутрішніх справ України. Положення цієї статті не поширюються на тих, хто здобуває вищу освіту на денній формі навчання за державним замовленням у ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських.

Відповідно до пункту 3 розділу I «Загальні положення» Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції, затвердженого наказом МВС України від 16 лютого 2016 № 105, професійна підготовка проводиться на базі ВНЗ МВС із специфічними умовами навчання та установ (закладів) Національної поліції, що діють для забезпечення організації відповідної спеціальної підготовки поліцейських, уперше прийнятих на службу в поліції, а також підвищення кваліфікації і перепідготовки молодшого складу поліції, проведення окремих видів службової підготовки поліцейських.

В свою чергу, підготовка поліцейських у ВНЗСУН визначена статтею 74 Закону України «Про Національну поліцію». Підготовка фахівців за державним замовленням у ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських, проводиться на підставі контракту про здобуття освіти, який укладається між навчальним закладом, відповідним органом поліції та особою, яка навчається. Розподіл випускників ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських, які навчаються на денній формі навчання за державним замовленням, здійснюється комісіями з персонального розподілу з урахуванням інтересів служби відповідно до набутої випускником кваліфікації, спеціальності та спеціалізації.

Особи, які навчаються за державним замовленням у ВНЗСУН, які здійснюють підготовку поліцейських, у разі дострокового розірвання

контракту про здобуття освіти з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в поліції на підставі підпунктів 2, 4 (через хворобу – за рішенням медичної комісії про непридатність до служби в поліції; у зв'язку із скороченням штатів або проведенням організаційних заходів) частини першої статті 77 Закону, а також поліцейські, звільнені зі служби в поліції протягом трьох років після закінчення вищезазначених навчальних закладів з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в поліції на підставі підпунктів 2, 4 частини першої статті 77 цього Закону, відшкодовують МВС України витрати, пов'язані з їх утриманням у вищому навчальному закладі, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. У разі відмови від добровільного відшкодування витрат, зазначених у частині четвертій цієї статті, таке відшкодування здійснюється в судовому порядку.

Навчальний етап підготовки поліцейських у ВНЗСУН є основним у формуванні професіонала для органів Національної поліції, в той же час можна вести мову про відсутність єдиного бачення майбутньої моделі підготовки кадрів для Національної поліції у ВНЗСУН безпосередньо.

Післядипломний етап (перепідготовка, підвищення кваліфікації). За статтею 75 Закону України «Про Національну поліцію», післядипломна освіта поліцейських здійснюється на загальних засадах, визначених Законом України «Про вищу освіту», з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, і складається з: 1) спеціалізації; 2) перепідготовки; 3) підвищення кваліфікації; 4) стажування.

Післядипломна освіта поліцейських може здійснюватися безпосередньо в підрозділах поліції або в навчальних закладах, у тому числі на договірних умовах. Поліцейські зобов'язані проходити підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності: 1) не рідше одного разу на три роки; 2) перед призначенням на керівну посаду, у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана.

Поліцейські, які не пройшли підвищення кваліфікації відповідно до цієї статті або не виконали відповідну навчальну програму (отримали незадовільні оцінки за її підсумками), не можуть бути призначені на вищі посади. Поліцейські, які не виконали під час проходження підвищення кваліфікації відповідну навчальну програму (отримали незадовільні оцінки за її підсумками), можуть бути знову направлені для проходження підвищення кваліфікації не раніше ніж через рік. Підвищення кваліфікації поліцейських здійснюється у ВНЗСУН за відповідними програмами, погодженими МВС України. За результатами успішного проходження спеціалізації, перепідготовки та підвищення кваліфікації поліцейському видається документ за зразком, визначеним МВС Украї-

ни.

Наголосимо, що положення Закону деталізовані у Положенні про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції, затвердженому наказом МВС України від 24 грудня 2015 № 1625.

Серед іншого, розділом III Положення закріплено види післядипломної освіти поліцейських:

а) спеціалізація – складова спеціальності, що передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки працівників поліції;

б) перепідготовка – професійне навчання, спрямоване на оволодіння працівниками поліції іншою професією;

в) підвищення кваліфікації – підвищення рівня готовності працівника поліції до виконання її професійних завдань та обов'язків або набуття особою здатності виконувати додаткові завдання та обов'язки шляхом набуття нових знань і вмінь у межах професійної діяльності або галузі знань;

г) стажування – набуття працівником поліції досвіду виконання завдань і обов'язків певної професійної діяльності або галузі знань.

Поточний (службова підготовка). З одного боку, даний етап можна вважати останнім у процесі підготовки кадрів для Національної поліції ВНЗСУН, а з іншого боку, службова підготовка супроводжує поліцейського протягом усієї його служби в правоохоронній інституції. Також, слід звернути увагу на те, що службова підготовка здійснюється у структурних підрозділах апарату Національної поліції України, територіальних (міжрегіональних) органів Національної поліції України, державних установах та навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських.

Відповідно до статті 72 «Професійне навчання поліцейських» Закону України «Про Національну поліцію», службова підготовка є складовою професійного навчання поліцейських і являє собою систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності.

Порівняно з іншими складовими професійного навчання поліцейських Закон не розкриває сутності службової підготовки. Відповідні організаційні моменти закріплені наказом МВС України від 26 січня 2016 року № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України». Відповідно до пункту 3 розділу I «Загальні положення», службова підготовка являє собою систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням спе-

цифіки та профілю його службової діяльності.

Тобто законодавче і підзаконне визначення службової підготовки є цілком тотожними.

Важливо відмітити, що вимоги вказаного Положення поширюються на всіх без винятку поліцейських центрального органу управління Національної поліції України, територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів Національної поліції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах, закладів та установ, у тому числі навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських.

Видами службової підготовки поліцейських, відповідно до пункту 6 Положення визначені:

а) функціональна підготовка – це комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків;

б) загальнопрофільна підготовка – це комплекс заходів, спрямованих на набуття і вдосконалення поліцейським умінь та навичок практичного застосування теоретичних знань щодо формування готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань;

в) тактична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику;

г) вогнева підготовка – це комплекс заходів, спрямований на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо;

г) фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності.

В підсумку наголосимо, що підготовка кадрів для Національної поліції зорієнтована на її атестований склад і охоплює низку етапів: а) підготовчий (добір); б) вступний (вступ); в) навчальний; г) післядипломний (перепідготовка, підвищення кваліфікації); г) поточний (службова підготовка).

В свою чергу, кожен окремий етап підготовки кадрів для Націона-

льної поліції у ВНЗСУН може бути визначений як певна складова системи підготовки кадрів для Національної поліції вищими навчальними закладами із специфічними умовами навчання, що характеризується притаманними лише йому суб'єктами, нормативно-правовою базою та умовами реалізації на всіх рівнях і формах навчання.

Переходячи до розгляду форм, зауважимо, що як правові так і не-правові форми підготовки поліцейських у ВНЗСУН є однаково важливими для забезпечення потреб Національної поліції у професійно підготовлених кадрах. Саме через органічне поєднання правових і не правових форм досягається найбільш ефективна комбінація відомчої освіти поліцейських.

До правових форм підготовки поліцейських у ВНЗСУН відносяться дії, що породжують певні правові наслідки. До них можна віднести: видання нормативних актів управління; реалізацію державної політики у освітній та правоохоронній сферах; укладення угод, протоколів з органами влади та установами; здійснення інших юридично значущих адміністративних дій (наприклад, складання адміністративних протоколів, атестація, укладення адміністративних договорів тощо).

В свою чергу, неправовою формою можна вважати здійснення організаційних дій. В ході підготовки кадрів для Національної поліції у ВНЗСУН, до організаційних дій можна віднести заходи, які спрямовано на удосконалення зазначеного процесу (тобто підготовку). Такі заходи можуть стосуватися організації самостійної підготовки до занять, покращення службової дисципліни, дотримання внутрішніх правил поведінки у ВНЗ та розпорядку дня. Таким чином, до зазначених дій можна віднести проведення нарад, зборів, конференцій інструктажів, здійснення поточних і підсумкових контролів, складення планів роботи тощо.

Виконання матеріально-технічних операцій є наступною неправовою формою. За допомогою відповідних операцій забезпечується ефективна і послідовна підготовка кадрів для Національної поліції. Матеріально-технічні операції полягають у підготовці довідок, оформленні доповідних записок, супровідних листів, звітів, заповненні журналів обліку.

Важливо нагадати, що такі заходи безпосередньо не спричиняють юридичних наслідків, проте пов'язані із подальшим їх настанням. Прикладом, за результатами конференції (науково-практичного заходу) було розроблено і подано до Верховної Ради проект змін до законодавства, який в разі опрацювання і прийняття до розгляду може внести зміни до зміни до діючого законодавства, а отже – юридичні наслідки.

Переходячи до форм навчання, як критерію для визначення основних форм підготовки поліцейських, варто звернути увагу на Закон Укра-

їни «Про вищу освіту», відповідно до статті 49 «Форми навчання у вищих навчальних закладах» якого, навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами: 1) очна (денна, вечірня); 2) заочна (дистанційна).

Відповідно і підготовка кадрів для Національної поліції у ВНЗСУН здійснюється заочною та заочною формами. Причому сьогодні повинна зростати доля саме дистанційної (заочної) форми підготовки поліцейських кадрів, через те, що поліцейський може не відволікатися від проходження служби та не прибувати на чергову сесію. Тут важливо виробити дієвий механізм впровадження такої форми освіти, щоб унеможливити корупційну складову і формалізм при її реалізації. На сьогодні є випадки, коли слухачі здають власні ідентифікаційні данні та паролі одній особі, яка за винагороду вирішує необхідні завдання для всієї групи або її частини. В свою чергу, викладач не бачить слухача і не має доказів, що ним особисто було виконано передбачені навчальним планом дисципліни завдання.

Третьою складовою визначення основних форм підготовки поліцейських у ВНЗСУН є підхід за яким вони кореспондуються із формами організації освітнього процесу (видами навчальних занять). Відповідно до статті 50 «Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять» Закону України «Про вищу освіту», освітній процес у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами: 1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи. Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є: 1) лекція; 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; 3) консультація. Важливо відмітити, що вищий навчальний заклад має право встановлювати інші форми освітнього процесу та види навчальних занять. Коли окремі фахівці палко закликають до широкого використання інших форм організації освітнього процесу у ВНЗСУН (тренінгів, практикумів тощо), необхідно пам'ятати, що ВНЗСУН серед іншого входять до системи вищої освіти України, а їхня діяльність має відповідати Закону України «Про вищу освіту».

Основні форми підготовки поліцейських у ВНЗСУН можна визначити як типові конструкції, що спрямовані на формування професійного інтересу та адаптації до майбутньої професійної діяльності, відтворюють реальні умови служби в поліції для розв'язання конкретних службових завдань, типових і нетипових ситуацій, сприяють формуванню фахових компетентностей, готовності до служби в органах і підрозділах Національної поліції.

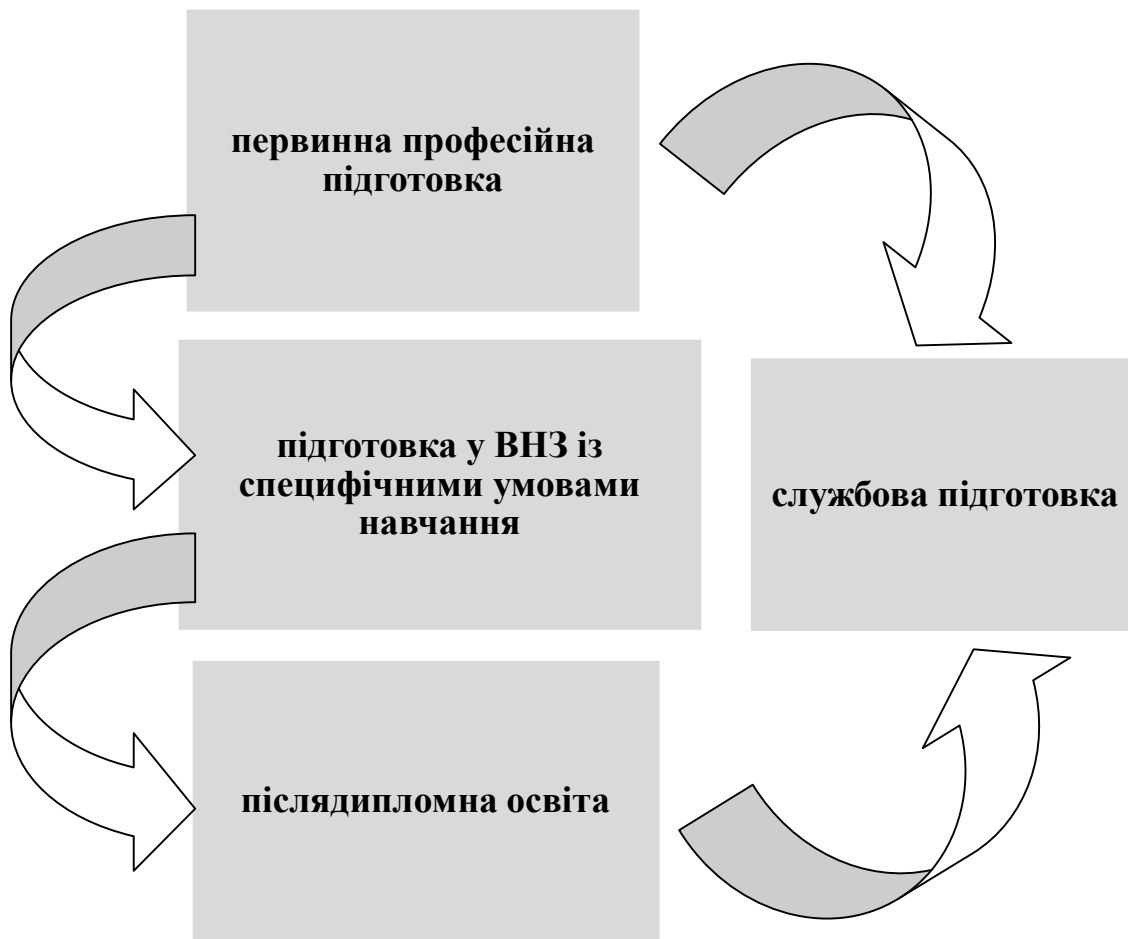
4. Типові алгоритми щодо підготовки поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання

ПРИЙНЯТТЯ НА НАВЧАННЯ ЗА ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ

ВАЖЛИВО! До моменту подачі документів приймальній комісії ВНЗСУН ключову роль відіграють підрозділи кадрового забезпечення територіальних органів (підрозділів) Національної поліції

ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ
Професійне навчання поліцейських охоплює такі складові:

ВАЖЛИВО! Службова підготовка супроводжує поліцейського протягом всього періоду служби

КОРИСНІ ІНТЕРНЕТ ПОСИЛАННЯ

1) Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р «Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-p>

2) Наказ МВС України від 15 квітня 2016 року № 315 «Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0668-16>

3) Наказ МВС України від 09.02.2016 № 90 «Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України»

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0306-16>

4) Правила прийому та умови вступу до Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

<http://dduvs.in.ua/dlya-vstupnikiv/kroki-vstupu-dduvs/>
<http://dduvs.in.ua/dlya-vstupnikiv/umovi-vstupu-termini-ta-vartist-navchannya>

5) Контактні дані посадових осіб секторів організації відбору поліцейських УКЗ ГУНП в областях

<http://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/vstup/sectory.pdf>

Рекомендовані джерела

1. Декларація про поліцію: Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи: Міжнародний документ. 1979. № 690
URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_803/print1510254482125057.
2. Малишев Б. Чому реформа поліцейської освіти необхідна та як її здійснити? від 22.09.2016 URL: http://police-experts.info/2016/09/22/police_education_1/.
3. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37-38. Ст. 2004.
4. Про Європейський кодекс поліцейської етики: Рекомендація Rec (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи (Ухвалена Комітетом міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників міністрів)
URL: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>.
5. Про затвердження Інструкції про порядок проведення атестування поліцейських: Наказ МВС України від 17 листопада 2015 року № 1465 // Офіційний вісник України. 2015. № 90. Ст. 3073.
6. Про затвердження Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 25.11.2016 № 1252 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS675.html.
7. Про затвердження Положення з організації перевірки рівня фізичної підготовленості кандидатів до вступу на службу в Національну поліцію України: Наказ МВС України від 09.02.2016 № 90 // Офіційний вісник України. 2016. № 22. Ст. 864.
8. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС: Наказ МВС України від 14 лютого 2008 року № 62 // Офіційний вісник України. 2008. № 21. Ст. 615.
9. Про затвердження положення про діяльність медичної (військово-лікарської) комісії МВС: Наказ МВС від 03 квітня 2017 № 285» // Офіційний вісник України. 2017. № 41. Ст. 1296.
10. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2015 року № 878 // Офіційний вісник України. 2015. № 89. Ст. 2972.
11. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів від 28 жовтня 2015 року № 877 // Офіційний вісник України. 2015. № 89. Ст. 2971.
12. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції: Наказ МВС України від 16 лютого 2016 року № 105 // Офіційний вісник України. 2016. № 35. Ст. 1373.
13. Про затвердження Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: Наказ МВС України від 24 грудня 2015 року № 1625 // Офіційний вісник України. 2016. № 11. Ст. 485.
14. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки пра-

- цівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26 січня 2016 року № 50 // Офіційний вісник України. 2016. № 22. Ст. 861.
15. Про затвердження Порядку добору, направлення та зарахування кандидатів на навчання до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії України: Наказ МВС України від 15 квітня 2016 року № 315 // Офіційний вісник України. 2016. № 41, 44. Ст. 1557.
 16. Про затвердження Порядку психофізіологічного обстеження кандидатів на службу в поліції та Порядку обстеження на предмет виявлення алкогольної, наркотичної та токсичної залежності кандидатів на службу в поліції: Наказ МВС України від 17 грудня 2015 року № 1583 // Офіційний вісник України. 2016. № 9. Ст. 425.
 17. Про затвердження Типової форми контракту про проходження служби в поліції та Порядку укладання контракту про проходження служби в поліції: Наказ МВС України від 03 лютого 2017 року № 89 // Офіційний вісник України. 2017. № 20. Ст. 574.
 18. Про затвердження Умов прийому на навчання до вищих начальних закладів України в 2017 році: Наказ МОН України від 13 жовтня 2016 року № 1236 // Офіційний вісник України. 2016. № 96. Ст. 3132.
 19. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 37.
 20. Про організацію добору (конкурсу) та просування по службі поліцейських: Наказ МВС України від 25 грудня 2015 року № 1631 // Офіційний вісник України. 2016. № 6. Ст. 320.
 21. Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях: Указ Президента України від 9 грудня 2015 № 691/2015 // Офіційний вісник України. 2015. № 89. Ст. 2972.

**Закон України «Про вищу освіту»
від 1 липня 2014 року № 1556-VII
(витяги)**

Стаття 1. «Основні терміни та їх визначення»

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

б) вищий військовий навчальний заклад (заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання) - заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького складу з метою задоволення потреб Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту;

Стаття 13. «Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, інших органів, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти»

4. Державні органи, до сфери управління яких належать вищі військові навчальні заклади (зклади вищої освіти із специфічними умовами навчання), військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, мають право своїми актами встановлювати особливі вимоги до:

1) управління відповідним вищим військовим навчальним закладом (зкладом вищої освіти із специфічними умовами навчання), військовим навчальним підрозділом закладу вищої освіти;

2) діяльності та повноважень вченої ради;

3) кандидатів на посади керівників відповідних вищих військових навчальних закладів (зкладів вищої освіти із специфічними умовами навчання), їх структурних підрозділів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та порядку їх призначення;

4) практичної підготовки осіб, які навчаються у відповідних вищих військових навчальних закладах (зкладах вищої освіти із специфічними умовами навчання) чи військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

5) порядку заміщення вакантних посад командування і науково-педагогічних працівників;

б) реалізації прав і обов'язків наукових і науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (зкладах вищої освіти із специфічними умовами навчання) чи військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

7) порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (зкладах вищої освіти із специфічними умовами навчання) чи військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти;

8) підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі відповідних закладів вищої освіти.

Акти, передбачені у пунктах 6 і 7 цієї частини, затверджуються за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Закон України
«Про Національну поліцію»
від 2 липня 2015 року № 580-VIII
(витяги)

Стаття 72 «Професійне навчання поліцейських»

1. Професійне навчання поліцейських складається з:

- 1) первинної професійної підготовки;
- 2) підготовки у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання;
- 3) післядипломної освіти;
- 4) службової підготовки - системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності.

2. Порядок, організацію та терміни проведення професійного навчання визначає Міністерство внутрішніх справ України.

Стаття 73. «Первинна професійна підготовка»

1. Поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліції, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку за відповідними навчальними програмами (планами), затвердженими Міністерством внутрішніх справ України.

2. Положення цієї статті не поширюються на тих, хто здобуває вищу освіту на денній формі навчання за державним замовленням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських.

3. Порядок і умови проходження первинної професійної підготовки визначає Міністерство внутрішніх справ України.

4. Поліцейські після успішного закінчення курсу первинної професійної підготовки повертаються до органів (закладів, установ) поліції, з яких вони були направлені для проходження первинної підготовки, для подальшого проходження служби в поліції відповідно до цього Закону.

5. Поліцейські, відраховані з навчальних закладів, де вони проходили первинну професійну підготовку, до закінчення навчання, а також поліцейські, які після закінчення курсу первинної професійної підготовки отримали незадовільні оцінки за результатами іспитів, повертаються до органів (закладів, установ) поліції, з яких вони прибули на навчання, з подальшим звільненням зі служби в поліції.

6. Поліцейські, достроково відраховані з навчальних закладів, де вони проходили первинну професійну підготовку, за станом здоров'я, мають бути звільнені зі служби в поліції на підставі пункту 2 частини першої статті 77

цього Закону.

Поліцейські, які достроково відраховані з навчальних закладів, де вони проходили первинну професійну підготовку, через недисциплінованість, невиконання навчального плану, небажання продовжувати або проходити навчання, а також поліцейські, які після закінчення курсу первинної професійної підготовки склали іспити і отримали незадовільні оцінки, підлягають звільненню зі служби в поліції на підставі пунктів 5 або 6 частини першої статті 77 цього Закону.

7. Заборонено залучати поліцейських, які не пройшли первинну професійну підготовку, до виконання повноважень поліції, допускати до роботи з інформацією з обмеженим доступом або до будь-якої діяльності, пов'язаної з використанням зброї та спеціальних засобів (крім навчальних та тренувальних занять під час проходження первинної підготовки).

Стаття 74. «Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання»

1. До вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, можуть бути зараховані громадяни України, яким станом на 31 грудня року вступу виповниться 17 років.

2. Підготовка фахівців за державним замовленням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, проводиться на підставі контракту про здобуття освіти, який укладається між навчальним закладом, відповідним органом поліції та особою, яка навчається.

3. Розподіл випускників вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, які навчаються на денній формі навчання за державним замовленням, здійснюється комісією з персонального розподілу з урахуванням інтересів служби відповідно до набутої випускником кваліфікації, спеціальності та спеціалізації.

4. Особи, які навчаються за державним замовленням у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, у разі дострокового розірвання контракту про здобуття освіти з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в поліції на підставі підпунктів 2, 4 частини першої статті 77 цього Закону, а також поліцейські, звільнені зі служби в поліції протягом трьох років після закінчення вищезазначених навчальних закладів з будь-яких підстав, крім звільнення зі служби в поліції на підставі підпунктів 2, 4 частини першої статті 77 цього Закону, відшкодовують Міністерству внутрішніх справ України витрати, пов'язані з їх утриманням у вищому навчальному закладі, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. У разі відмови від добровільного відшкодування витрат, зазначених у частині четвертій цієї статті, таке відшкодування здійснюється в судовому порядку.

6. Порядок добору, направлення та зарахування на навчання до вищих

навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, встановлює Міністерство внутрішніх справ України.

Стаття 75. «Післядипломна освіта поліцейських»

1. Післядипломна освіта поліцейських здійснюється на загальних засадах, визначених Законом України "Про вищу освіту", з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, і складається з:

- 1) спеціалізації;
- 2) перепідготовки;
- 3) підвищення кваліфікації;
- 4) стажування.

2. Післядипломна освіта поліцейських може здійснюватися безпосередньо в підрозділах поліції або в навчальних закладах, у тому числі на договірних умовах.

3. Поліцейські зобов'язані проходити підвищення кваліфікації за відповідним напрямом службової діяльності:

- 1) не рідше одного разу на три роки;
- 2) перед призначенням на керівну посаду, у тому числі вищу керівну посаду, ніж займана.

4. Поліцейські, які не пройшли підвищення кваліфікації відповідно до цієї статті або не виконали відповідну навчальну програму (отримали незадовільні оцінки за її підсумками), не можуть бути призначені на вищі посади.

5. Поліцейські, які не виконали під час проходження підвищення кваліфікації відповідну навчальну програму (отримали незадовільні оцінки за її підсумками), можуть бути знову направлені для проходження підвищення кваліфікації не раніше ніж через рік.

6. Підвищення кваліфікації поліцейських здійснюється у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання за відповідними програмами, погодженими Міністерством внутрішніх справ України.

7. Порядок організації післядипломної освіти поліцейських установлює Міністерство внутрішніх справ України з урахуванням положень цього та інших законів.

8. За результатами успішного проходження спеціалізації, перепідготовки та підвищення кваліфікації поліцейському видається документ за зразком, визначеним Міністерством внутрішніх справ України.

Концепція запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських (затверджена наказом МВС України від 29.01.2018 № 51«Про затвердження Концепції запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських»)

1. Загальні положення

Поступовий перехід Національної поліції України до європейських стандартів діяльності, складна ситуація у сфері протидії кримінальним правопорушенням, особливо тим, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї та вибухівки, умисним убивствам, розбійним нападам, терористичним актам, загрозам кібербезпеці тощо, є тими сучасними викликами, що обумовлюють потребу в новій генерації поліцейських.

Разом з тим у підготовці майбутніх поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських (далі - ВНЗ МВС), є дефіцит практичної складової, у певної частини викладацького складу ВНЗ МВС відсутні актуальні знання і навички поліцейської роботи, а цивільна молодь, яка вступає сьогодні до цих закладів, недостатньо мотивована, щоб присвятити себе службі в поліції.

Ці та інші фактори обумовлюють, у свою чергу, необхідність перегляду всієї системи підготовки поліцейських та створення умов для підвищення рівня їх професіоналізму і кваліфікації.

Концепція запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських (далі - Концепція) визначає мету, завдання, принципи та основні компоненти системи підготовки кваліфікованих фахівців для Національної поліції у ВНЗ МВС з урахуванням узагальнених сучасних світових тенденцій та Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України (Розпорядження № 1118-р) до 2020 року.

2. Мета і завдання

Метою розроблення Концепції є визначення стратегічних напрямів, засад і механізмів, спрямованих на підвищення якості професійного навчання поліцейських на основі трирівневої моделі їх підготовки, інтегрованої в національну освітню систему і здатної готувати поліцейських будь-якої спеціалізації.

Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання:

- 1) запровадження державного стандарту підготовки поліцейських;
- 2) розвиток багаторівневої практико-орієнтованої системи підготовки, що містить мотиваційні елементи для навчання і служби;
- 3) закріплення за ВНЗ МВС міжрегіональних органів і структурних підрозділів центрального органу управління поліцією Національної поліції;
- 4) забезпечення ВНЗ МВС науково-педагогічним складом, який має актуальні знання і навички поліцейської роботи;
- 5) формування дієвої системи добору кандидатів на навчання.

3. Принципи

Досягнення поставленої мети передбачає дотримання таких принципів: відкритості та прозорості;

безперервності;

прагматичності та конкретності;

інтелектуалізації;

єдиного підходу до розроблення освітніх програм на компетентісній основі та їх сумісності з міжнародними класифікаціями і стандартами освіти;

забезпечення незалежної та об'єктивної оцінки набутої кваліфікації;

забезпечення зворотного зв'язку між суб'єктами освітнього процесу.

4. Рівні професійного навчання поліцейських

Базовий рівень професійної освіти

Поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліції, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень патрульного поліцейського, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку за єдиними навчальними програмами (планами) терміном шість місяців.

У разі успішного закінчення первинної професійної підготовки поліцейським присвоюється кваліфікація "кваліфікований робітник" та видається документ установленого зразка, після чого вони повертаються до органів поліції, з яких були направлені. Наступні шість місяців поліцейські несуть службу на посадах молодшого складу поліції (як правило, у патрульній поліції) під керівництвом наставників.

Поліцейські, які отримали незадовільні оцінки за результатами іспитів, повертаються до органів поліції, з яких вони прибули на навчання, з подальшим звільненням зі служби в поліції.

За деякими спеціалізаціями (наприклад, для оперативних підрозділів кримінальної поліції) може бути передбачено проходження поліцейським перепідготовки без проходження служби на посадах молодшого складу поліції.

Початковий та бакалаврський рівні вищої освіти

Після закінчення строку дії дворічного контракту, укладеного згідно з пунктом 1 частини другої статті 63 Закону України "Про Національну поліцію" (Закон N 580-VIII), до якого входять строки первинної професійної підготовки та служби з наставником, вирішується питання щодо продовження їх служби в поліції на підставі наказу (частина шоста статті 63 Закону України "Про Національну поліцію" (Закон N 580-VIII)).

Поліцейські, які виявили бажання просуватися по службі, мають схильність до роботи та відповідні показники за напрямом поліцейської діяльності, можуть бути рекомендовані для підготовки у ВНЗ МВС з урахуванням наявного рівня освіти:

поліцейські, які мають базову середню освіту, здобуватимуть освітньо-професійний ступінь молодшого бакалавра;

поліцейські, які мають вищу освіту, проходять перепідготовку (спеціалізацію) для потреб Національної поліції України.

Після отримання освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра

та відпрацювання на відповідних посадах не менше двох років поліцейські з метою подальшого просування по службі можуть бути рекомендовані для підготовки у ВНЗ МВС для здобуття освітнього ступеня бакалавра.

Успішно виконавши відповідні навчальні програми поліцейські продовжують службу на посадах згідно з набутою кваліфікацією, спеціальністю та спеціалізацією (частина третя статті 74 Закону України "Про Національну поліцію" (Закон N 580-VIII)).

Магістерський рівень вищої освіти

Поліцейські, які мають освітній ступінь бакалавра і відпрацювали на відповідних посадах не менше двох років, з метою подальшого просування по службі можуть бути рекомендовані для вступу до ВНЗМВС для здобуття освітнього ступеня магістра.

5. Вплив професійного навчання на просування по службі

Просування по службі поліцейського залежить від набутого ним рівня професійного навчання. Поліцейські, які закінчили первинну професійну підготовку, призначатимуться на посади молодшого складу поліції.

Поліцейські, які отримали освітньо-професійний ступінь молодшого бакалавра, призначатимуться на посади середнього складу поліції (як правило, за цими штатними посадами встановлено граничні спеціальні звання молодшого лейтенанта, лейтенанта, старшого лейтенанта поліції).

Поліцейські, які отримали освітній ступінь бакалавра, призначатимуться на посади середнього складу поліції (як правило, за цими штатними посадами встановлено граничні спеціальні звання лейтенанта, старшого лейтенанта, капітана, майора, підполковника поліції).

Поліцейські, які отримали освітній ступінь магістра, можуть призначатися на посади керівників та заступників керівників територіальних (міжрегіональних) органів, закладів, установ, структурних підрозділів центрального органу управління поліцією, інші посади вищого складу поліції.

Вимоги до освітнього ступеня поліцейських визначаються відповідно до Довідника професійно-кваліфікаційних характеристик основних посад працівників Національної поліції України.

Граничні спеціальні звання молодшого та середнього складу поліції за штатними посадами встановлюються керівником поліції (ч. 3 ст. 80 Закону України "Про Національну поліцію" (Закон N 580-VIII)).

6. Забезпечення кваліфікованими науково-педагогічними (науковими) і педагогічними кадрами

Комплектування ВНЗ МВС кваліфікованими науково-педагогічними (науковими) і педагогічними кадрами здійснюватиметься за такими напрямками:

комплектування посад профільних навчальних підрозділів ВНЗ МВС особами, які мають досвід роботи в поліції;

підготовка науково-педагогічних (наукових) і педагогічних кадрів за відповідними освітньо-науковими рівнями та тренінговими програмами;

залучення поліцейських до освітньої діяльності;

періодична актуалізація практичних знань та навичок науково-педагогічних (наукових) працівників у підрозділах Національної поліції.

7. Взаємодія ВНЗ МВС з органами та підрозділами Національної поліції в підготовці поліцейських

За ВНЗ МВС закріплюються міжрегіональні органи і структурні підрозділи центрального органу управління поліцією Національної поліції України (далі - практичні органи і підрозділи).

Основними напрямками взаємодії ВНЗ МВС з практичними органами і підрозділами є:

розроблення та вдосконалення навчальних планів і програм підготовки фахівців;

зміцнення кадрового потенціалу ВНЗ МВС;

забезпечення практичної підготовки поліцейських у ВНЗ МВС;

оцінювання якості освітньої діяльності ВНЗ МВС;

забезпечення потреб практики результатами наукових досліджень.

Формами такої взаємодії є:

проведення практичних занять і тренувань;

виконання завдань із забезпечення публічної безпеки і порядку;

проведення спільних оперативних нарад і засідань;

обмін інформацією, передовим досвідом, розробками;

підвищення кваліфікації та стажування;

здійснення інших заходів, передбачених законодавством.

8. Очікувані результати

Упровадження Концепції забезпечить нову якість професійного навчання поліцейських, яка відповідатиме потребам суспільства і держави у висококваліфікованих фахівцях з урахуванням специфіки та профілю поліцейської діяльності, здатних на належному рівні забезпечувати охорону публічного порядку, здійснювати боротьбу зі злочинністю та захист законних прав і свобод громадян.

9. Фінансово-економічне обґрунтування

Фінансування запровадження Концепції здійснюватиметься в межах асигнувань, передбачених у державному бюджеті на відповідний рік, та за рахунок інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

10. Перехідні положення

На перехідний період (строком до п'яти років) обсяги наборів до ВНЗ МВС за державним замовленням визначаються з урахуванням показників набору попередніх років.

На цей період добір вступників до ВНЗ МВС здійснюватиметься, насамперед, за рахунок поліцейських. За наявності вакантних місць виконання загального обсягу державного замовлення здійснюватиметься за рахунок цивільної молоді.

Навчальне видання

Логвиненко Борис Олексійович

Андрєєв Андрій Вікторович

**ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДАХ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ
НАВЧАННЯ: ОСНОВНІ АЛГОРИТМИ**

Методичні рекомендації

Редактор, оригінал-макет – *А.В. Самотуга*

Підп. до друку 26.12.2018 р. Формат 60x84/16. Друк – трафаретний. Папір офісний.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 3,00. Тираж – 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6054 від 28.02.2018